

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

1997

Julkaistu Helsingissä 18 päivänä maaliskuuta 1997

N:o 212—213

SISÄLLYS

N:o		Sivu
212	Valtiovarainministeriön päätös luottolaitoksen markkinariskien kattamiseksi vaadittavasta omien varojen määrästä.....	595
213	Verohallituksen päätös ennakonpidätysvelvollisuudesta vapauttamisesta	609

N:o 212

Valtiovarainministeriön päätös

luottolaitoksen markkinariskien kattamiseksi vaadittavasta omien varojen määrästä

Annettu Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 1997

Valtiovarainministeriö on päättänyt 30 päivänä joulukuuta 1993 luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 78 a §:n 3 momentin ja 78 b §:n 3 momentin, sellaisina kuin ne ovat laissa 570/1996, nojalla:

1 §

Sovelletamisala

Luottolaitoksella ja sen konsolidointiryhmällä on oltava tämän päätöksen mukaisesti laskettu määrä omia varoja luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 a §:ssä tarkoitettun kaupankäyntivarastoon kuuluvien erien positiivisiin ja selvitys- ja vastapuoliriskien kattamiseksi, jollei Rahoitustarkastus luottolaitoksen tai omistusyhteisön hakemuksesta anna luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 c §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa. Luottolaitoksella ja sen konsolidointiryhmällä on lisäksi oltava tämän päätöksen mukaisesti laskettu määrä omia varoja luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 b §:ssä tarkoitettun valuuttariskien kattamiseksi.

1 momentissa tarkoitettu omien varojen vaatimus on laskettava ja ilmoitettava Rahoitustarkastukselle tämän päätöksen mukaisesti.

Rahoitustarkastus antaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 79 §:n 3 momentin nojalla tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitettun konsolidointiryhmän omien varojen vaatimuksen laskemisesta.

Mitä 3 momentissa säädetään, ei sovelleta

luottolaitokseen, joka on toisen suomalaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tytäryritys tai johon toisella suomalaisella luottolaitoksella tai sijoituspalveluyrityksellä on luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu suhde.

Rahoitustarkastus voi 2 ja 3 momentista poiketen luottolaitoksen tai omistusyhteisön hakemuksesta antaa luvan laskea jäljempänä 4, 5 ja 11 §:ssä tarkoitettujen riskien ja niiden kattamiseksi tarvittavien omien varojen vähimmäismäärän käyttäen yrityksen omaa mallia. Mallin mukaisesti lasketun omien varojen vähimmäismäärän tulee olla vähintään yhtä suuri kuin tämän päätöksen mukaisesti laskettujen kyseisten riskien kattamiseksi vaadittava omien varojen vähimmäismäärä.

Rahoitustarkastus antaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 a §:n nojalla tarkemmat määräykset kaupankäyntivarastoon luettavista eristä.

2 §

Yleiset määritelmät

Tässä päätöksessä tarkoitetaan:
kaupankäyntivarastolla luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 a §:ssä ja Rahoitustar-

kastuksen sen nojalla antamassa määräyksessä tarkoitettuja arvopapereita, johdannaissopimuksia ja velkoja;

arvopaperilla arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua arvopaperia, mukaan lukien yrityksen itse liikkeeseen laskemat arvopaperit;

samanlaisella arvopaperilla

1) saman liikkeeseenlaskijan samassa emissiossa liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, joilla on sama eräpäivä, korko ja etuoikeusasema ja jotka ovat samassa valuutassa.

2) saman liikkeeseenlaskijan osakkeita ja osuuksia, jotka yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan tuottavat saman äänimäärän ja saman oikeuden jaettaessa liikkeeseenlaskijan varoja;

korkosopimuksella saamistodistusta, johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on saamistodistus tai johon liittyvä suoritusvelvollisuus määräytyy koron tai siihen perustuvan tunnusluvun muutoksen perusteella, valuuttatermiinisopimusta sekä muuta erää, jonka arvo muuttuu koron muuttuessa;

saamistodistuksella vieraan pääoman ehtoista arvopaperia sekä sellaista oman pääoman ehtoista arvopaperia, jolle maksettava tuotto määräytyy pääoman ja ajan kulumisen perusteella; vaihtovelkakirja rinnastetaan saamistodistukseen, jos on todennäköistä, että siihen liittyvää oikeutta ei käytetä;

osakkeella osaketta ja muuta osuutta yhteisön omaan pääomaan sekä vaihtovelkakirjaa, jos on todennäköistä, että vaihto-oikeutta käytetään; osakkeeseen rinnastetaan johdannaissopimus, jonka kohde-etuutena on osake tai osakeindeksi;

johdannaissopimuksella sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja johdannaissopimuksia;

vakioidulla johdannaissopimuksella johdannaissopimusta, jolla käydään julkisesti kauppaa hyväksytyllä markkinapaikalla ja jolle markkinapaikan ehdoissa on määrätty päivittäinen vakuusvaatimus;

vakioimattomalla johdannaissopimuksella johdannaissopimusta, joka ei ole vakioitu johdannaissopimus;

optiolla tarkoitetaan kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua sopimusta sekä arvopaperin liikkeeseenlaskijaan kohdistuvaa oikeutta merkitä tulevaisuudessa tämän liikkeeseenlaskemia arvopapereita;

positioriskillä yleis- ja erityisriskiä; *yleisriskillä* markkinoiden yleisestä kehityksestä aiheutuvaa riskiä;

erityisriskillä arvopaperin liikkeeseenlaskijasta tai johdannaissopimuksen kohde-etuuden liikkeeseenlaskijasta aiheutuvaa riskiä.

hyvin likvidillä osakkeella FOX-indeksiin kuuluvia osakkeita, Euroopan Talousalueeseen kuuluvan valtion toimivaltaisen viranomaisen likvideiksi määrittelemiä osakkeita sekä Rahoitustarkastuksen hyväksymiin laajasti hajautettuihin osakeindekseihin kuuluvia muita osakkeita;

laajasti hajautetulla osakeindeksillä FOX-indeksiä ja muuta Rahoitustarkastuksen hyväksymää osakeindeksiä, joka koostuu hyvin likvideistä osakkeista;

merkintäsitoumuksella sitoumusta, jossa yritys sitoutuu ehdoitta merkitsemään sovittun määrän arvopapereita sovittuun hintaan.

3 §

Tietojen ilmoittaminen Rahoitustarkastukselle

Luottolaitoksen tai omistusyhteisön on ilmoitettava jäljempänä 4—11 §:ssä tarkoitettujen omien varojen vaatimusten määrät ja niiden laskemiseksi tarvittavat tiedot Rahoitustarkastukselle neljännesvuosittain Rahoitustarkastuksen tarkemmin määrittämällä tavalla.

4 §

Kaupankäyntivarastoon kuuluvien korkosopimusten positioriskin omien varojen vaatimus

Luottolaitoksella on oltava kaupankäyntivarastoon kuuluvien korkosopimusten yleis- ja erityisriskin kattamiseksi omia varoja liitteen 1 mukaisesti laskettu määrä.

5 §

Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkeiden positioriskin omien varojen vaatimus

Luottolaitoksella on oltava kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkeiden yleis- ja erityisriskin kattamiseksi omia varoja tämän pykälän mukaisesti laskettu määrä.

Osakkeiden erityisriskiä koskeva omien varojen vaatimus on 4 % bruttokokonaispositiosta, jollei 3 momentista muuta johdu.

Hyvin likvidien osakkeiden erityisriskiä koskeva omien varojen vaatimus on 2 % bruttokokonaispositiosta. Yksittäisen osakkeen nettoposition arvo ei tällöin kuitenkaan saa milloinkaan ylittää 10 % kaikkien osakkeiden bruttokokonaispositiosta. Mikäli yksittäisen likvidin osakkeen nettopositio ylittää 5 % mutta on korkeintaan 10 % kaikkien osakkeiden bruttokokonaispositiosta, tällaisten osakkeiden yhteenlaskettu bruttokokonaispositio ei saa milloinkaan ylittää 50 % kaikkien osakkeiden bruttokokonaispositiosta. Mikäli hyvin likvidien osakkeiden arvo ylittää edellä mainitut rajat, sovelletaan ylimenevältä osalta 2 momenttia. Sellaisten vakioitujen termiinien ja optioiden, joiden kohde-etuutena on laajasti hajautettu osakeindeksi, erityisriskiä koskeva omien varojen vaatimus on 0 %.

Osakkeiden yleisriskiä koskeva omien varojen vaatimus on 8 % nettokokonaispositiosta.

Osakkeiden brutto- ja nettokokonaispositio lasketaan liitteen 1 mukaisesti.

Sovitun toimituspäivän jälkeiset pankkipäivät	Menetelmä A kerroin	Menetelmä B kerroin
5—15	8 %	0,5 %
16—30	50 %	4,0 %
31—45	75 %	9,0 %
46 tai enemmän	100 %	100 %
		hintaerosta

Rahoitustarkastus voi luottolaitoksen hakemuksesta antaa luvan laskea omia varoja koskevan vaatimusten niin, että jokaisen 5—45 päivää toimituspäivän jälkeen selvittämättä olevan kaupan kauppahinta kerrotaan edellä olevan taulukon menetelmän B mukaisella kertoimella. Jos viivästys on kestänyt 46 pankkipäivää tai kauemmin, sellainen markkinahinnan ja kauppahinnan välinen hintaero, joka voi aiheuttaa luottolaitokselle tappiota, on katettava kokonaan.

Selvitysrisikin omien varojen vaatimusta ei lasketa arvopapereiden myynti- ja takaisinosto- tai osto- ja takaisinmyyntisopimusten eikä arvopapereiden lainaksi antamista tai ottamista koskevien sopimusten osalta.

7 §

Luottokaupan vastapuoliriskin omien varojen vaatimus

Luottolaitoksella on oltava kaupankäyntivarastoon kuuluvia arvopapereita koskevien kauppojen vastapuoliriskin kattamiseksi omia varoja tämän pykälän mukainen määrä, mikäli luottolaitos on maksanut arvopaperin ennen kuin se on saanut arvopaperin haltuunsa tai kun se on luovuttanut arvopaperin ennen kuin se on saanut siitä maksun. Kun arvopaperin kauppaan liittyvästä toiseen valtion tehdystä maksusta tai arvopaperin luovutuksesta on kulunut enemmän kuin yksi päivä, on omien varojen vaatimus laskettava kyseisestä päivästä lähtien.

Omien varojen vaatimus on 8 % maksun määrästä tai arvopapereiden markkina-arvosta, riippuen siitä kumpaa luottolaitoksen saaminen koskee, painotettuna vastapuolen riskikertoimella, joka määräytyy luottolaitostoinnasta annetun lain 76 ja 78 §:n ja Rahoitustarkastuksen niiden nojalla antamien määräysten mukaisesti.

Vastapuoliriskiä laskettaessa suomalaisiin luottolaitoksiin rinnastetaan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain tarkoittamat sijoitus-

6 §

Kaupankäyntivaraston kuuluvien arvopapereiden selvitysrisikin omien varojen vaatimus

Luottolaitoksella on oltava kaupankäyntivarastoon kuuluvien arvopapereiden selvitysrisikin kattamiseksi omia varoja tämän pykälän mukaisesti laskettu määrä.

Mikäli kaupankäyntivarastoon luettavaa arvopaperia koskeva kauppa on sovitun toimituspäivän jälkeen selvittämättä ja viivästys on kestänyt vähintään viisi pankkipäivää luottolaitoksen on laskettava se markkinahinnan ja sitä alemman sovitun myyntihinnan välinen ero, jos luottolaitos on myyjänä, ja sovitun ostohinnan ja sitä alemman markkinahinnan ero, jos luottolaitos on ostajana. Hintaerojen määrät lasketaan yhteen erikseen kunkin 3 momentissa mainitun ajanjakson osalta.

Kaupankäyntivaraston selvitysrisikin omia varoja koskeva vaatimus on 2 momentissa tarkoitettujen hintaerojen määrä kerrottuna seuraavan taulukon menetelmän A mukaisella kertoimella:

palveluyritykset ja muussa Euroopan Talous-alueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneet sijoituspalveluyritykset.

8 §

Kaupankäyntivarastoon luettavien arvopapereiden myyntiä ja takaisinostoa sekä lainaksi antamista koskevien sopimusten vastapuoliriskin omien varojen vaatimus

Luottolaitoksella on oltava omia varoja tämän pykälän mukaisesti laskettu määrä, jotta se voi kattaa kaupankäyntivarastoon luettavien arvopapereiden takaisinostosopimuksista sekä kaupankäyntivarastoon luettavien arvopapereiden lainaksi antamisesta johtuvat sellaiset vastapuoliriskit, jotka aiheutuvat arvopapereiden markkina-arvon ja sovitun kauppahinnan tai vakuuden markkina-arvon erotuksesta, silloin kun erotus on positiivinen.

Omien varojen vaatimus on 8 % 1 momentin mukaisesti lasketun riskin määrästä, painotettuna vastapuolen riskikertoimella, joka määräytyy luottolaitostoinnasta annetun lain 76 ja 78 §:n ja Rahoitustarkastuksen niiden nojalla antamien määräysten mukaisesti.

Vastapuoliriskiä laskettaessa suomalaisiin luottolaitoksiin rinnastetaan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain tarkoittamat sijoituspalveluyritykset ja muussa Euroopan Talous-alueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneet sijoituspalveluyritykset.

Arvopapereiden takaisinmyyntisopimuksista sekä arvopapereiden lainaksi ottamisesta aiheutuva vastapuoliriski lasketaan ja ilmoitetaan Rahoitustarkastuksen luottolaitostoinnasta annetun lain 76 ja 78 §:n nojalla antamien määräysten mukaisesti. Samoin varojen ostoista termiinisopimuksin aiheutuva vastapuoliriski lasketaan ja ilmoitetaan Rahoitustarkastuksen määräysten mukaisesti.

9 §

Kaupankäyntivarastoon kuuluvien vakioimattomien johdannaissopimusten vastapuoliriskin omien varojen vaatimus

Luottolaitoksella on oltava kaupankäyntivarastoon kuuluvien valuuttakurssi- ja korkosidonnaisten vakioimattomien johdannaissopimusten vastapuoliriskin kattamiseksi

omia varoja tämän pykälän mukaisesti laskettu määrä.

Vastapuoliriski lasketaan Rahoitustarkastuksen luottolaitostoinnasta annetun lain 77 §:n nojalla antaman määräyksen mukaisesti. Ostetut vakioimattomat osakeoptiot käsitellään samalla tavalla kuin valuuttakurssisidonnaisten johdannaissopimusten käsittelystä on määrätty Rahoitustarkastuksen edellä tarkoitetussa määräyksessä.

Valuuttakurssisidonnaiset johdannaissopimukset, joiden alkuperäinen juoksuaika on korkeintaan 14 päivää, voidaan jättää ottamatta huomioon.

Vastapuoliriskiä laskettaessa suomalaisiin luottolaitoksiin rinnastetaan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain tarkoittamat sijoituspalveluyritykset ja muussa Euroopan Talous-alueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneet sijoituspalveluyritykset.

10 §

Muiden vastapuoliriskien omien varojen vaatimus

Luottolaitoksella on oltava kaupankäyntivarastoon liittyvien palkkio-, komissio- ja osinkosaamisten kattamiseksi sekä vakioituja johdannaissopimuksia koskevan vakuusvaatimuksen kattamiseksi omia varoja tämän pykälän mukaisesti laskettu määrä.

Omien varojen vaatimus on 8 % saamisen tai vakuusvaatimuksen määrästä painotettuna vastapuolen riskikertoimella, joka määräytyy luottolaitostoinnasta annetun lain 76 ja 78 §:n mukaisesti.

Vastapuoliriskiä laskettaessa suomalaisiin luottolaitoksiin rinnastetaan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain tarkoittamat sijoituspalveluyritykset ja muussa Euroopan Talous-alueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneet sijoituspalveluyritykset.

11 §

Valuuttakurssiriskin omien varojen vaatimus

Luottolaitoksella on oltava sen koko toinnasta johtuvan valuuttakurssiriskin kattamiseksi omia varoja liitteen 3 mukaisesti laskettava määrä.

12 §

Laskenta- ja sisäisen valvonnan järjestelmille asetettavat vaatimukset

Luottolaitoksella on oltava tässä päätöksessä tarkoitettujen riskien ja positioiden laskemista varten järjestelmä, jolla positiot voidaan riittävällä tarkkuudella jatkuvasti laskea.

Luottolaitoksen sisäisten valvontajärjestelmien sekä hallinnollisten ja sisäisen laskennan toimintatapojen tulee olla sellaiset, että voidaan varmistua siitä, että luottolaitos jatkuvasti täyttää tämän päätöksen vaatimukset.

Luottolaitoksella, jonka on laskettava tämän päätöksen mukaisesti kaupankäyntivarastoon liittyvän positioriskin ja selvitys- ja vastapuoliriskin pääomavaatimus on oltava sellaiset järjestelmät, että kaupankäyntivaraston markkina-arvo voidaan laskea päivittäin, sekä johdon vahvistamat, jokaista kaupan-

käyntivarastoon kuuluvaa erää koskevat yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten markkina-arvo määritellään.

13 §

Sopimusosapuolen laiminlyönneistä ilmoittaminen

Luottolaitoksen on välittömästi ilmoitettava Rahoitustarkastukselle sellaisesta vastapuolen velvoitteen laiminlyönnistä, joka koskee sellaista arvopaperien takaisinosopimusta, takaisinmyyntisopimusta tai arvopapereiden antamista tai ottamista lainaksi, joka on otettava huomioon tämän päätöksen mukaista markkinariskien pääomavaatimusta laskettaessa.

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1997.

Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 1997

Ministeri *Arja Alho*

Lainsäädäntöneuvos *Erkki Sarsa*

KAUPANKÄYNTIVARASTON POSITIORISKIN LASKEMINEN

1. Positioriskin laskemisessa käytettävät määritelmät

Tässä liitteessä tarkoitetaan:

arvopaperin nettopositiolla samanlaisen arvopaperin pitkien ja lyhyiden positioiden erotusta;

johdannaissopimuksen nettopositiolla identtistä johdannaissopimusta koskevien osto- ja myyntisopimusten erotusta;

pitkällä positiolla positiota, joka antaa tai voi antaa luottolaitokselle oikeuden tai velvollisuuden ottaa vastaan rahaa, arvopapereita tai johdannaissopimuksia;

lyhyellä positiolla positiota, joka antaa tai voi antaa luottolaitokselle oikeuden tai velvollisuuden luovuttaa rahaa, arvopapereita tai johdannaissopimuksia;

delta-arvolla option kohde-etuuden hinnanmuutoksesta johtuvaa option todennäköistä suhteellista hinnanmuutosta;

keskushallinnon erillä tarkoitetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 §:n 1 momentin I ryhmään luettavia eriä;

alhaisen riskin erillä luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 §:n 1 momentin II ryhmään luettavia eriä sekä niihin luottokelpoisuudeltaan rinnastuvia Rahoitustarkastuksen hyväksymiä eriä; sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitetut sijoituspalveluyritykset sekä muussa Euroopan Talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneet sijoituspalveluyritykset rinnastetaan tässä määritelmässä suomalaisiin luottolaitoksiin;

suomalaiseen luottolaitokseen rinnastuvalla yrityksellä luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 §:n 1 momentin II ryhmän kohdassa 1) tarkoitettua suomalaiseen luottolaitokseen rinnastuvaa luottolaitosta, sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettua sijoituspalveluyritystä sekä muussa Euroopan Talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saanutta sijoituspalveluyritystä.

2. Johdannaissopimusten nettoposition laskeminen ja positioiden nettouttaminen

2.1. Korkotermiinejä ja korkofutuureja koskevien positioiden laskeminen

Korkotermiinejä, korkofutuureja sekä saamistodistusten termiiniostoja ja -myyntejä käsitellään pitkien ja lyhyiden positioiden yhdistelminä.

Korkotermiinisopimukset ja muut vastaavat sopimukset jaetaan kahdeksi positioksi seuraavasti:

- ensimmäinen positio vastaa ajanjaksoa korkofutuurin erääntymishetkeen tai korkotermiinin sulkemispäivään

- toinen positio vastaa ajanjaksoa kohde-etuuden eräpäivään saakka

- kummankin position määrä on position nimellismäärän nykyarvo tai kohde-etuuden markkina-arvo.

Korkofutuurien, korkotermiinien ja velkakirjojen termiiniostojen ja -myyntien pitkällä positiolla tarkoitetaan sellaista positiota, jossa luottolaitos on sopinut korosta, jota se saa tulevaisuudessa, ja lyhyellä positiolla tarkoitetaan positiota, jossa luottolaitos on sopinut korosta, jota se maksaa tulevaisuudessa.

Edellä olevan mukaisesti esimerkiksi pitkää korkofutuuria pidetään futuurin erääntymispäivänä erääntyvän velan ja sellaisen sijoituksen yhdistelmänä, jossa erääntymispäivä on sama kuin sijoituksen tai korkofutuurin kuvitteellisen kohde-etuuden erääntymispäivä.

Vastaavasti edellä olevan määritelmän mukaisesti myytyä korkotermiinisopimusta pidetään pitkänä positiona, jonka erääntymispäivä on sama kuin sulkemispäivä lisättynä sopimuksen voimassaoloajalla ja lyhyenä positiona, jonka erääntymispäivä on sama kuin sulkemispäivä.

Korkofutuurien ja korkotermiinisopimusten osalta korkosopimusten erityisriskiä koskevaa omien varojen vaatimusta laskettaessa

sekä pitkä että lyhyt positio jätetään ottamatta huomioon.

Saamistodistuksen termiiniostoa käsitellään velkana, joka erääntyy sopimuksen arvopäivänä, ja saamistodistuksen pitkänä positiona. Korkosopimusten erityisriskiä laskettaessa ei velkaa oteta huomioon, sen sijaan itse saamistodistus otetaan huomioon asianomaisessa sarakkeessa.

2.2. Optioita koskevien positioden laskeminen

Kaupankäyntivarastoon luettavia arvopapereita ja johdannaissopimuksia koskevat optiot otetaan huomioon niiden kohde-etuuden delta-korjattuun arvoon. Ellei markkinoilta ole saatavilla deltan arvoa, käytetään Rahoitustarkastuksen hyväksymää optiohinnoittelumallia.

Optiot jaetaan kahdeksi positioiksi samalla tavalla kuin korkotermini- ja futuurisopimukset. Kumpikin positio kerrotaan option deltalla.

Ostettujen optioiden omien varojen vaatimus voidaan luottolaitoksen niin halutessa laskea niin, että se on sama kuin kohde-etuutena oleva sijoituksen vakavaraisuusvaatimus, kuitenkin enintään option markkina-arvo.

2.3. Koronvaihtosopimuksia koskevien positioden laskeminen

Koronvaihtosopimukset käsitellään samalla tavalla kuin kaupankäyntivarastoon kuuluvat saamistodistukset. Sen vuoksi koronvaihtosopimusta, jonka perusteella luottolaitokselle maksetaan vaihtuvaa korkoa ja luottolaitos itse maksaa kiinteätä korkoa, käsitellään sellaisen vaihtuvakorkoisen saamistodistuksen pitkänä positiona, jonka maturiteetti määräytyy lähimmän korontarkistusajankohdan mukaan, ja sellaisen kiinteäkorkoisen saamistodistuksen lyhyenä positiona, jonka maturiteetti määräytyy koronvaihtosopimuksen maturiteetin mukaan.

2.4. Johdannaissopimuksista syntyvien positioden nettouttaminen korkosopimusten yleisriskiä laskettaessa

Mikäli luottolaitos ei käytä herkkyysmallia positioden määrittämiseen korkosopimusten yleisriskin laskemisessa, Rahoitustarkastus

voi luottolaitoksen hakemuksesta myöntää luvan nettouttaa johdannaissopimuksista syntyviä positioita jos

- positioden arvo on sama ja ne ovat samana valuuttana

- viitekorot vaihtuvakorkoisten positioden osalta tai korko kiinteäkorkoisten positioden osalta ovat hyvin lähellä toisiaan

- seuraava korontarkistusajankohta tai kiinteäkorkoisten positioden osalta jäljellä oleva juoksu-aika ovat seuraavien limiittien rajoissa:

- raportointihetkestä vähemmän kuin kuukausi: sama päivä

- raportointihetkestä kuukausi tai sitä pidempi aika, kuitenkin korkeintaan vuosi: ero voi olla korkeintaan seitsemän päivää

- raportointihetkestä yli vuosi: ero voi olla korkeintaan 30 päivää.

3. Herkkyysmallien käyttäminen positioden laskemisessa

Luottolaitokset, jotka arvostavat johdannaissopimuksensa markkina-arvoon ja laskevat johdannaissopimusten korkorisikiä diskontattujen kassavirtojen perusteella, voivat käyttää herkkyysmallia positiodensa laskemiseen. Herkkyysmallin käyttäminen edellyttää, että luottolaitos on saanut Rahoitustarkastuksen hyväksymisen mallin käyttämiseen ja Rahoitustarkastus on tarkastanut mallin. Herkkyysmallilla lasketut positiot voidaan sisällyttää velkakirjojen yleisriskiä laskettaessa joko maturiteettipohjaiseen laskentatapaan tai duraatiopohjaiseen laskentatapaan.

Herkkyysmallia voidaan käyttää korkosopimuksia koskevien positioden laskemiseen.

Tällaisen mallin mukaan laskettujen positioden tulee olla yhtä herkkiä koron muutokselle kuin niitä vastaavien kassavirtojen. Tätä herkkyyttä on arvioitava sellaisen otoksen perusteella, jossa korkokäyrältä otetaan korkoja siten, että vähintään yksi on jokaisesta taulukon 1 maturiteettiluokasta. Otokseen valittujen korkojen muutosten tulee olla toisistaan riippumattomia.

4. Korkosopimusten positioriskin laskeminen

4.1. Yleistä

Kaupankäyntivarastoon kuuluvien kor-

kosopimusten yleisriskiä ja erityisriskiä koskeva omien varojen vaatimus lasketaan jokaisen valuutan osalta erikseen.

Nettopositiot muutetaan Suomen markoiksi Suomen Pankin julkaisemaan raportointipäivän keskikurssiin.

4.2. Korkosopimusten erityisriski

Korkosopimusten erityisriskiä koskevan omien varojen vaatimuksen laskemista varten nettopositiot lasketaan kunkin valuutan osalta erikseen.

Nettopositiot arvostetaan markkina-arvoon.

Erytisriski määräytyy korkosopimuksen liikkeeseenlaskijan tai johdannaissopimusten kohde-etuuden liikkeeseenlaskijan sekä jäljellä olevan juoksuajan perusteella.

Omien varojen vaatimus lasketaan seuraavasti:

Nettopositiot merkitään taulukon 1 mukaisiin luokkiin jäljellä olevan juoksuajan perusteella ja kerrotaan luokan kertoimella. Painotettujen positioiden itseisarvot lasketaan yhteen omia varoja koskevan vaatimuksen laskemiseksi.

Taulukko 1:	Kerroin
a) Keskushallinnon erät	0.00 %
b) Alhaisen riskin erät, enintään 6 kuukautta	0.25 %
c) Alhaisen riskin erät, yli 6 kuukautta enintään 24 kuukautta	1.00 %
d) Alhaisen riskin erät, yli 24 kuukautta	1.60 %
e) Muut erät	8.00 %

Ostettujen optioiden osalta ei lyhyttä positiota oteta huomioon ja pitkä positio kerrotaan kohde-etuuden mukaisella kertoimella. Asetettujen optioiden osalta ei pitkää positiota oteta huomioon ja lyhyt positio kerrotaan kohde-etuuden mukaisella kertoimella. Valuuttatermiinisopimuksia ja valuutanvaihtosopimuksia ei oteta huomioon.

Sellaisia koronvaihtosopimuksia, joiden kohde-etuutta koskeva riski on korkoriski, ei oteta mukaan. Sitä vastoin sellaiset koronvaihtosopimukset, joiden korko perustuu yksittäisen liikkeeseenlaskijan velkakirjaan, otetaan huomioon.

Korkofutuurien ja korkotermiinisopimusten osalta jätetään sekä pitkä että lyhyt positio ottamatta huomioon.

Korkosopimuksen ostoa termiinisopimuksella käsitellään velkana, joka erääntyy sopimuksen arvopäivänä ja kyseisen korkosopimuksen pitkänä positiona. Velkaa ei oteta huomioon, sen sijaan itse korkosopimus otetaan huomioon asianomaisessa sarakkeessa.

Velkaeria, joilla on suojattu kaupankäyntivarastoa, ei oteta huomioon.

Johdannaissopimukset otetaan huomioon korkosopimusten erityisriskiä laskettaessa vain, mikäli niiden korko perustuu sellaisen yksittäisen liikkeeseenlaskijan velkakirjaan, joka otetaan erityisriskiä laskettaessa huomioon. Valuuttasidonnaista johdannaissopimusta ei oteta huomioon erityisriskin laskennassa.

4.3. Korkosopimusten yleisriski

4.3.1. Yleiset periaatteet

Korkosopimusten yleisriskiä laskettaessa positiot arvostetaan markkina-arvoon.

Nettopositiot muutetaan Suomen markoiksi Suomen Pankin julkaisemaan raportointipäivän keskikurssiin.

Yleisriski määräytyy kiinteäkorkoisten sopimusten osalta jäljellä olevan voimassaolajan perusteella ja vaihtuvakorkoisten sopimusten osalta lähimmän korontarkistusajan kohdan perusteella.

Yleisriskin omien varojen vaatimus lasketaan jokaisen valuutan osalta erikseen. Eri valuuttana olevia positioita ei saa nettouttaa keskenään.

Yleisriskiä laskettaessa otetaan huomioon myös ne taseen vastattaviin kirjatut velkaerät, jotka suojaavat kaupankäyntivarastoa.

Yleisriski lasketaan jäljempänä kappaleessa 4.3.2 säädettyä menetelmää (maturiteettipohjainen laskentapa) käyttäen, jollei Rahoitustarkastus luottolaitoksen hakemuksesta myönnä lupaa jäljempänä kappaleessa 4.3.3 tarkoitetun menetelmän (duraatiopohjainen laskentatapa) taikka edellä kappaleessa 3 tarkoitetun herkkyysmallin käyttöön.

4.3.2. Maturiteettipohjainen laskentatapa

Korkosopimukset jaotellaan taulukon 2 mukaisiin maturiteettiluokkiin. Velkakirjat jaotellaan myös niiden koron perusteella siten, että eri luokissa ilmoitetaan ne velkakirjat, joiden korko on alle 3 %, ja ne, joiden korko on vähintään 3 %.

Taulukko 2:

Alue	Maturiteettiluokka								Kertoimet (prosentteissa)	Arvioitu koron muutos (prosentteissa)			
		Korko 3 % tai enemmän				Korko vähemmän kuin 3 %							
(1)		(2)				(3)				(4)	(5)		
Yksi	1	0	≤	1	kuukausi	0	≤	1	kuukausi	0,00	-		
	2	>	1	≤	3	kuukautta	>	1	≤	3	kuukautta	0,20	1,00
	3	>	3	≤	6	kuukautta	>	3	≤	6	kuukautta	0,40	1,00
	4	>	6	≤	12	kuukautta	>	6	≤	12	kuukautta	0,70	1,00
Kaksi	5	>	1	≤	2	vuotta	>	1,0	≤	1,9	vuotta	1,25	0,90
	6	>	2	≤	3	vuotta	>	1,9	≤	2,8	vuotta	1,75	0,80
	7	>	3	≤	4	vuotta	>	2,8	≤	3,6	vuotta	2,25	0,75
Kolme	8	>	4	≤	5	vuotta	>	3,6	≤	4,3	vuotta	2,75	0,75
	9	>	5	≤	7	vuotta	>	4,3	≤	5,7	vuotta	3,25	0,70
	10	>	7	≤	10	vuotta	>	5,7	≤	7,3	vuotta	3,75	0,65
	11	>	10	≤	15	vuotta	>	7,3	≤	9,3	vuotta	4,50	0,60
	12	>	15	≤	20	vuotta	>	9,3	≤	10,6	vuotta	5,25	0,60
	13	>		>	20	vuotta	>	10,6	≤	12,0	vuotta	6,00	0,60
	14	>					>	12,0	≤	20,0	vuotta	8,00	0,60
	15	>					>	20	>	20	vuotta	12,50	0,60

Diskonttopaperit, nollakuponkivelkakirjat ja muut vastaavat korkosopimukset ilmoitetaan luokassa "korko vähemmän kuin 3 %".

Omien varojen vaatimus lasketaan kahdessa eri vaiheessa. Ensimmäiseksi kaikki positiot painotetaan niiden juoksujan perusteella, jotta voidaan laskea vaadittava omien varojen määrä. Omia varoja koskevaa vaatimusta voidaan vähentää, mikäli samassa taulukon 2 mukaisessa maturiteettiluokassa on vastakkaismerkkinen painotettu positio. Omia varoja koskevaa vaatimusta voidaan myös vähentää, kun vastakkaismerkkiset painotetut positiot kuuluvat eri maturiteettiluokkiin, jolloin tämän vähennyksen määrä riippuu siitä, kuuluvatko painotetut positiot samaan taulukon 2 mukaiseen alueeseen, ja siitä, mihin tiettyyn alueeseen positiot kuuluvat.

Muiden korkosopimusten kuin johdannaisopimusten nettopositiot sekä johdannaisopimusten positiot kohdistetaan taulukon 2 maturiteettiluokkiin. Vaihtuvakorkoiset korkosopimukset merkitään lähimmän korontarkistusajankohdan mukaiseen maturiteettiluokkaan ja kiinteäkorkoiset niiden juoksuaikaa vastaavaan maturiteettiluokkaan. Taulukossa 2 eritellään lisäksi ne korkosopi-

mukset, joiden korko on 3 % tai enemmän, ja ne, joiden korko on alle 3 %. Sen jälkeen nettopositiot painotetaan taulukon 2 sarakkeen 4 kertoimilla.

Tämän jälkeen lasketaan painotettujen pitkien nettopositiodien summa ja painotettujen lyhyiden nettopositiodien summa jokaisessa maturiteettiluokassa. Sitä painotettujen pitkien positiodien määrää tietyssä maturiteettiluokassa, joka vastaa painotettujen lyhyiden positiodien määrää samassa maturiteettiluokassa, sanotaan nettoutetuksi painotetuksi positioiksi kyseisessä maturiteettiluokassa. Jäljelle jäänyt pitkä tai lyhyt positio on nettouttamatta jäänyt painotettu positio kyseisessä maturiteettiluokassa. Tämän jälkeen lasketaan nettoutettujen painotettujen positiodien summa kaikissa maturiteettiluokissa.

Jokaiseen alueeseen sisältyvien maturiteettiluokkien nettouttamatta jääneet painotetut pitkät positiot lasketaan yhteen, jotta voitaisiin laskea nettouttamatta jäänyt painotettu pitkä positio kussakin alueessa. Vastaavasti lasketaan jokaiseen alueeseen sisältyvien maturiteettiluokkien nettouttamatta jäänyt painotettu lyhyt positio. Alueen nettoutettu painotettu positio saadaan vertaamalla alueen nettouttamatta jäänyttä painotettua pitkää

positiota alueen nettouttamatta jääneeseen painotettuun lyhyeen positioon. Sitä alueen nettouttamatta jäänyttä painotettua pitkää positiota, joka vastaa alueen nettouttamatta jäänyttä painotettua lyhyttä positiota, sanotaan alueen nettoutetuksi painotetuksi positioiksi. Alueen nettouttamatta jääneen painotetun pitkän ja lyhyen position erotusta kutsutaan alueen nettouttamatta jääneeksi painotetuksi positioiksi.

Ensimmäiseksi verrataan alueen yksi nettouttamatta jäänyttä painotettua pitkää (lyhyttä) positiota alueen kaksi nettouttamatta jääneeseen painotettuun lyhyeen (pitkään) positioon. Sitä alueen yksi nettouttamatta jäänyttä painotettua pitkää (lyhyttä) positiota, joka vastaa alueen kaksi nettouttamatta jäänyttä painotettua lyhyttä (pitkää) positiota, sanotaan alueiden yksi ja kaksi väliseksi nettoutetuksi painotetuksi positioiksi. Tämän jälkeen sama laskelma tehdään ensimmäisessä laskelmassa alueen kaksi nettouttamatta jääneen painotetun position ja alueen kolme nettouttamatta jääneen painotetun position kesken, jotta saadaan laskettua nettoutettu painotettu positio alueiden kaksi ja kolme välillä.

Nettoutettu painotettu positio alueiden kaksi ja kolme välillä voidaan laskea ennen kuin lasketaan nettoutetun painotetun position alueiden yksi ja kaksi välillä.

Viimeiseksi alueen 1 kahdessa ensimmäisessä laskelmassa nettouttamatta jäänyt painotettu positio nettoutetaan alueen 3 nettouttamatta jääneen painotetun position kanssa, jotta saadaan laskettua alueiden 1 ja 3 välinen nettoutettu painotettu positio.

Nettouttamatta jääneet positiot kussakin maturiteettiluokassa, alueella ja alueiden välillä lasketaan yhteen itseisarvoina.

Korkosopimusten yleisriskin omien varojen vaatimus on seuraavien erien summa:

a 10 % kaikkien maturiteettiluokkien nettoutettujen painotettujen positioiden summasta

b 40 % alueen yksi nettoutetusta painotetusta positioista

c 30 % alueen kaksi nettoutetusta painotetusta positioista

d 30 % alueen kolme nettoutetusta painotetusta positioista

e 40 % alueiden yksi ja kaksi välisistä sekä alueiden kaksi ja kolme välisistä nettoutetuista painotetuista positioista

f 150 % alueiden yksi ja kolme välisestä nettoutetusta painotetusta positioista

g 100 % jäljelle jäävistä nettouttamatta jääneistä positioista.

4.3.3. Duraatiopohjainen laskentatapa

Rahoitustarkastuksen luvalla luottolaitos voi käyttää kaupankäyntivarastoon kuuluvien korkosopimusten yleisriskin laskemisessa duraatiopohjaista laskentatapaa edellä esitetyn maturiteettipohjaisen laskentatavan asemesta, edellyttäen, että luottolaitos käyttää valitsemaansa laskentatapaa jatkuvasti ja johdonmukaisesti.

Duraatiopohjaista laskentatapaa käytettäessä lasketaan jokaisen kiinteäkorkoisen saamistodistuksen markkina-arvon perusteella kyseisen korkosopimuksen sisäinen korko, joka on kyseisen korkosopimuksen se diskonttauskorko, jolla korkosopimuksen kassavirtojen nykyarvojen summa on yhtä suuri kuin saamistodistuksen markkina-arvo. Vaihtuvakorkoisten saamistodistuksen osalta käytetään kunkin saamistodistuksen markkina-arvoa sisäisen koron laskemiseksi olettaen, että pääoma erääntyy seuraavana koron tarkistusajankohtana.

Näiden tietojen perusteella lasketaan modifioitu duraatio seuraavan kaavan mukaisesti:

modifioitu duraatio

$$\frac{\text{Duraatio}(D)}{(1+r)}$$

jossa

$$D = \frac{\sum_{t=1}^m \frac{tC_t}{(1+r)^t}}{\sum_{t=1}^m \frac{C_t}{(1+r)^t}}$$

r = saamistodistuksen sisäinen korko

C_t = kassavirta ajankohtana t

m = kokonaisjuoksuaika

Jokainen saamistodistus merkitään taulukon 3 asianmukaiseen alueeseen kunkin sopimuksen modifioitun duraation perusteella.

Taulukko 3:

Alue	Modifioitu duraatio vuosia	Arvioitu korko (muutos prosenteissa)
(1)	(2)	(3)
Yksi	$> 0 \leq 1,0$	1,0
Kaksi	$> 1,0 \leq 3,6$	0,85
Kolme	$> 3,6$	0,7

Jokaisen saamistodistuksen duraatiopainotettu positio saadaan kertomalla saamistodistuksen markkina-arvo sen modifioidulla duraatiolla ja tätä modifioitua duraatiota vastaavalla saamistodistuksen arvioidulla koron muutoksella (sarake 3 taulukossa 3).

Näin lasketut duraatiopainotetut pitkät ja lyhyet positiot kullakin alueella nettoutetaan duraatiopainotetun nettoutetun ja nettouttamatta jääneen position laskemiseksi kullakin alueella. Nettoutettu positio on se määrä, jolla pitkät ja lyhyet positiot kullakin alueella kattavat toisensa.

Tämän jälkeen lasketaan kunkin alueen nettouttamatta jääneet duraatiopainotetut positiot. Tämän jälkeen positiot lasketaan kuten maturiteettipohjaisessa laskentatavassa.

Omien varojen vaatimus lasketaan seuraavien kohtien summana:

- 2 % kunkin alueen nettoutetusta duraatiopainotetusta positioista
- 40 % alueiden 1 ja 2 sekä alueiden 2 ja 3 välisistä nettoutetuista duraatiopainotetuista positioista
- 150 % alueiden 1 ja 3 välisestä nettoutetusta duraatiopainotetusta positioista
- 100 % jäljellä olevista nettouttamatta jääneistä duraatiopainotetuista positioista.

5. Osakkeiden netto- ja bruttoposition laskeminen

Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkei-

den erityis- ja yleisriskin laskemiseksi lasketaan ensin yksittäistä osaketta koskeva nettopositio. Yksittäistä osaketta koskevat nettopositiot muutetaan Suomen markkoiksi Suomen Pankin julkaisemaan raportointipäivän keskikurssiin.

Yksittäistä osaketta koskevien nettopositioiden laskemisen jälkeen lasketaan yhteen yksittäisiä osakkeita koskevat kaikki pitkät nettopositiot ja vastaavasti kaikki lyhyet nettopositiot. Näiden kahden luvun itseisarvojen summa on luottolaitoksen bruttokokonaispositio ja vastaavasti näiden kahden luvun erotus on nettokokonaispositio. Brutto- ja nettokokonaispositiota laskettaessa eri yhtiöiden osakkeet lasketaan yhteen tai vastaavasti vähennetään toisistaan.

Johdannaissopimukset, joiden kohde-etuutena on osakkeet, lasketaan erityisriskiä ja yleisriskiä laskettaessa kohde-etuutta koskevinä positioina. Johdannaissopimukset, joiden kohde-etuutena on osakeindeksi, voidaan jakaa yksittäisiä osakkeita koskeviksi positioiksi.

Vaihtoehtoisesti voidaan sellaisia johdannaissopimuksia, joiden kohde-etuutena on osakeindeksi, käsitellä samoin kuin yksittäisiä osakkeita, ilman että kyseisiä johdannaissopimuksia hajotetaan kohde-etuutta koskeviksi positioiksi. Yksittäistä osaketta koskevaa nettopositiota laskettaessa ei saa kuitenkaan nettouttaa sellaisia johdannaissopimuksia, joiden kohde-etuutena on osakeindeksi ja jotka eivät ole täysin identtisiä.

VALUUTTAKURSSIRISKIN LASKEMINEN

1. Kaksivaiheinen menetelmä

Valuuttakurssiriskistä aiheutuva omien varojen vaatimus lasketaan luottolaitoksen kaikkien valuuttamääraisten erien perusteella. Valuuttapositio lasketaan jokaisesta valuutasta erikseen. Valuuttapositiota laskettaessa otetaan mukaan kaikki ne erät, joista on syntynyt valuuttakurssiriski riippumatta siitä, milloin erä kirjataan kirjanpitoon.

Ensimmäiseksi lasketaan avoin nettopositio jokaisena valuuttana, ei kuitenkaan Suomen markkoina. Valuutoittainen avoin nettopositio voi olla lyhyt tai pitkä.

Valuutoittainen avoin nettopositio koostuu seuraavista eristä:

- nettoavistapositio
 - taseen erät;
 - peruuttamattomat takaukset, jotka tulevat varmasti toteutumaan ja muut vastaavat erät;
 - odotettavissa olevat tulot ja menot, mikäli ne on suojattu; mikäli nämä erät otetaan mukaan positioon, on käytäntöä sovellettava johdonmukaisesti, eikä sitä saa tilapäisesti muuttaa;
 - muiden optioiden markkina-arvo, silloin kun kyseessä on optio, jonka kohdeetuus luovutetaan ja siitä syntyy luottolaitokselle valuuttakurssiriski.
- nettoterminipositio
- nettofutuuriipositio
- optiosopimukset deltalla korjatun arvon mukaisina, mikäli Rahoitustarkastus on hyväksynyt luottolaitoksen käyttämän optiohinnoittelumallin.

Rahoitustarkastus voi luottolaitoksen hakemuksesta myöntää luvan jättää rakennepositio ottamatta huomioon laskettaessa luottolaitoksen valuutoittaista avointa nettopositiota.

Rakennepositio koostuu seuraavista eristä:

- 1) ulkomaiset tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeet ja -osuudet
- 2) erät, joilla on suojattu vakavaraisuussuhdetta valuuttakurssimuutoksilta; tällaisten erien tulee olla joko tytär- tai osakkuusyhtiöosakkeita, aineellisia hyödykkeitä tai muita pitkäaikaisia eriä; rakennepositioon sisäl-

lytettävät erät eivät saa olla luovutettavaksi tarkoitettuja saamistodistuksia tai osakkeita.

Rakennepositioon hyväksyttyä käsittelytapaa tulee noudattaa johdonmukaisesti eikä sitä saa muuttaa ilman Rahoitustarkastuksen lupaa.

Valuutoittaiset positiot ilmoitetaan nettona siten, ettei saamisia ja velkoja raportoida erikseen.

Valuutoittaista nettopositiota laskettaessa valuuttakorit puretaan yksittäisiksi valuutoiksi korin valuuttasuhteiden mukaisesti. Ecu-määräiset erät purkaa yksittäisiksi valuutoiksi tai käsitellä kuten muita valuuttoja. Kerran valittua tapaa on noudatettava johdonmukaisesti.

Kaupankäyntivarastoon luettavat arvopaperit arvostetaan markkina-arvoon. Muut taseen erät ilmoitetaan kirjanpitoarvoon.

Valuuttapositioon sisältyvät erät otetaan mukaan valuuttapositiolaskelmaan tekohetken mukaisesti.

Valuutoittaiset lyhyet tai pitkät nettopositiot muutetaan Suomen markkoiksi käyttäen Suomen Pankin ilmoittamaa raportointipäivän keskikurssia. Valuutat, joille ei ole Suomen Pankin ilmoittamaa keskikurssia, muutetaan Suomen markkoiksi vastaavana ajan-kohtana noteerattuihin markkinakursseihin.

Valuutoittaiset lyhyet nettopositiot lasketaan yhteen samoin kuin pitkät nettopositiot, ei kuitenkaan positiota Suomen markkoina. Näistä itseisarvoltaan suurempi on luottolaitoksen kokonaisnettovaluuttapositio.

Mikäli kokonaisnettovaluuttapositio on enemmän kuin 2 % omien varojen yhteismäärästä, tämän ylittävistä osasta on 8 % katettava omilla varoilla. Omien varojen määrä lasketaan omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamista koskevan Rahoitustarkastuksen määräyksen mukaisesti siten, että omiin varoihin voidaan lukea myös markkinariskien kattamiseksi luettavat erät muut omat varat. Vaikka luottolaitokselle ei näin laskettuna syntyisi valuuttakurssiriskin kattamiseksi vaadittavaa omien varojen vaatimusta, on valuuttapositiot kuitenkin ilmoitettava Rahoitustarkastukselle.

2. Nykyarvonmenetelmän käyttäminen valuuttaposition laskemisessa

Rahoitustarkastus voi luottolaitoksen hakemuksesta myöntää luvan laskea valuutoittaiset nettovaluuttapositionsa nykyarvonmenetelmää käyttäen.

3. Valuuttakurssiriskin kattamiseksi vaadittavan omien varojen vähimmäismäärän laskeminen vaihtoehtoisia laskentatapoja käyttäen

3.1. Vaihtoehtoinen laskentatapa 1 (Toistensa kanssa korreloivat valuutat)

Rahoitustarkastus voi luottolaitoksen hakemuksesta myöntää luvan laskea valuuttakurssiriskin kattamiseksi vaadittavan omien varojen määrän toistensa kanssa korreloiville valuutoille seuraavalla tavalla.

Valuutat voidaan katsoa olevan toistensa kanssa korreloivia, mikäli näinä valuuttoina olevista samansuuruisista ja vastakkaismerkkisistä positioista syntyy seuraavan 10 pankkipäivän aikana sellainen tappio, joka on korkeintaan 4 % kyseisen position suuruudesta ja jonka todennäköisyys on vähintään 99 %, mikäli käytetään kolmen vuoden havaintoja, ja 95 %, mikäli käytetään viiden vuoden havaintoja. Tappion todennäköisyys lasketaan edeltävien kolmen tai viiden vuoden päivittäisten valuuttakurssien perusteella.

Tällaisten toistensa kanssa korreloivien valuuttojen valuuttakurssiriskiä koskeva omien varojen vaatimus on 4 % näiden valuuttojen toistensa kattavien positioiden määrästä. Sitä osaa, kun toistensa kanssa korreloivien valuuttojen positiot eivät kata toisiaan, sekä kaikkia muita valuuttoja koskeva omien varojen vaatimus on 8 % lyhyiden tai pitkien positioiden yhteismäärästä, riippuen siitä kumpi on itseisarvoltaan suurempi.

3.2. Vaihtoehtoinen laskentatapa 2 (= value-at-risk-laskelma)

Rahoitustarkastus voi luottolaitoksen hakemuksesta myöntää luvan käyttää seuraavaa vaihtoehtoista laskentatapaa valuuttakurssiriskinsä kattamiseksi vaadittava omien varojen laskemiseen.

Luottolaitoksen tulee hakemuksessaan selvittää value-at-risk-mallin matematiikka ja ne oletukset, joihin mallin laskelmat perus-

tuvat, mallia koskeva luottolaitoksen sisäinen valvonta ja mallin tulosten raportointi eri organisaatioitasoille. Samoin tulee selvittää se organisaatio, joka mallia käyttää.

Value-at-risk-laskelmaan perustuen tulee olla riittävästi omia varoja kattamaan jäljempänä kohdissa 1 ja 2 mainitut tappiot. Omiin varojen tulee kuitenkin aina olla enemmän kuin 2 % pitkästä tai lyhyestä kokonaisnettovaluuttapositionista, johon ei ole laskettu mukaan Suomen markkaa, riippuen siitä kumman itseisarvo on suurempi.

Value-at-risk -laskelma 1

Lasketaan sellainen tappio, joka luottolaitokselle syntyisi raportointihetkellä olevista valuuttapositioneista ja joka tapahtuisi vähintään 95 %:ssa 10 pankkipäivän liukuvista ajanjaksoista edeltävien viiden vuoden aikana, tai vaihtoehtoisesti tappio, joka tapahtuisi vähintään 99 %:ssa 10 pankkipäivän liukuvista ajanjaksoista edeltävien kolmen vuoden aikana, jos luottolaitoksella on jokaisen 10 pankkipäivän liukuvan ajanjakson alkaessa sellaiset valuuttapositionit, jotka luottolaitoksella on raportointihetkellä.

Value-at-risk -laskelma 2

Analyysi tehdään edeltävään viiden vuoden ajanjaksoon sisältyvien kaikkien liukuvien 10 pankkipäivän ajanjaksojen valuuttakurssimuutosten perusteella, joita seuraavalle 10 pankkipäivän ajanjaksolle lasketaan todennäköinen tappio. Luottolaitoksen omien varojen tulee kattaa tappiot vähintään 95 % tai enemmän ajasta tai vaihtoehtoisesti vähintään 99 % tai enemmän ajasta, mikäli analyysi kattaa ainoastaan kolme edeltävää vuotta.

Value-at-risk -laskelmasta voidaan jättää pois kohdassa 4 tarkoitetut valuutat, joiden valuuttakurssi on sopimuksilla sidottu toisiinsa. Näitä valuuttoja koskeva omien varojen vaatimus lasketaan jäljempänä olevan kohdan 4 mukaisesti.

4. Valuutat, joiden valuuttakurssi on sopimuksilla sidottu toisiinsa

Jos valuuttojen valuuttakurssit on laillisesti sitovilla hallitusten välisillä sopimuksilla sidottu toisiinsa, tällaisia valuuttoja koskeva

omien varojen vaatimus määritetään siten, että valuutoissa lasketaan toisensa kattavat positiot. Katetulla positiolla tarkoitetaan positioita, jotka voidaan määrällisesti nettouttaa keskenään. Tällaisille katetuille positioidelle omien varojen vaatimus on puolet siitä, mitä valuuttakurssivaihtelut voivat korkeintaan

sopimuksen mukaan olla. Kattamattomia valuuttapositioita koskeva omien varojen vaatimus lasketaan samoin kuin muita valuuttoja koskeva omien varojen vaatimus.

Edellä mainittuja sitovia hallitusten välisiä sopimuksia ovat Belgian ja Luxemburgin välinen sopimus.

N:o 213

Verohallituksen päätös ennakonpidätysvelvollisuudesta vapauttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1997

Verohallitus on 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun ennakkoperintälain (1118/96) 6 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdan nojalla määrännyt:

1 §

Ennakonpidätystä ei toimiteta

1) osingosta ja yhtiöveron hyvityksestä;
2) ennakkoperintälain soveltamisalaan kuuluvasta korosta, joukkovelkakirjalainan koroksi katsottavasta tuotosta ja sijoitusrahaston voitto-osuudesta, kun ne maksetaan valtiolle tai sen laitokselle, kunnalle, kuntayhtymälle ja seurakunnalle, raha-, vakuutus- ja eläkelaitokselle, tuloverolaissa tarkoitettulle yhteisetuudelle tai mainitussa laissa tarkoitettulle kaupparekisteriin merkitylle yhteisölle ja yhtymälle taikka asianomaiseen rekisteriin merkitylle yhdistykselle tai säätiölle;

3) veronkantoasetuksen 11 §:n mukaisesti palautettavalle määrälle maksettavasta korosta;

4) viive- ja viivästyskorosta;
5) pakkolunastuskorvauksen korosta;
6) kaupanvahvistajan palkkiosta;
7) lunastus- ja toimituspalkkiosta;
8) takauspalkkiosta ja takausprovisiosta;
9) reserviläispalkasta;
10) löytöpalkkiosta eikä luottokorttiyrityksen tai luotto- ja rahalaitoksen maksamasta tarkkaavaisuuspalkkiosta;

11) viranomaisen maksamasta vihjepalkkiosta;

12) tuloverolain 82 §:ssä tarkoitettusta veronalaisesta stipendistä, apurahasta tai tunnustuspalkinnosta;

13) kilpailupalkinnosta, jollei sitä voida pitää ennakkoperintälaissa tarkoitettuna palkkana, työ- tai käyttökorvauksena taikka urheilijan palkkiona;

14) vesialueen omistajalle palautettavasta kalastuksenhoitomaksusta;

15) julkisyhteisön tai yleishyödyllisen yhteisön maksamasta, saajaa kohden päivässä enintään 50 markan määräisestä toiminta- tai muun nimisestä rahasta, jolla tuetaan vammaisen tai vajaakuntoisen hoitoa, kuntoutumista ja yhteiskuntaan sopeuttamista;

16) verosta vapaaksi katsottavien matkakustannuskorvausten perusteista ja määristä annetun Verohallituksen päätöksen mukaisesti maksetusta määrästä silloinkaan, kun se maksetaan muuta korvausta suorittamatta tai muutoin kuin työsuhteen perusteella.

2 §

Puun myyntitulosta ei toimiteta ennakonpidätystä, jos tulon saajan metsäverotus toimitetaan metsätalouden puhtaan tuoton perusteella tai, jos tulon saajana on yhteisö tai yhteisetuus taikka elinkeinotoimintanaan puutavaran välittämistä harjoittava.

Jos metsänhoitoyhdistys toimii yhteismyynneissä puukaupan välittäjänä, yhdistys on puun ostajien sijasta ennakonpidätysvelvollinen.

N:o 213

3 §
Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1997. Päätöstä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 1997 maksettaviin suorituksiin.

Tällä päätöksellä kumotaan 20 päivänä

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1997

joulukuuta 1996 annettu verohallituksen päätös ennakonpidätysvelvollisuudesta vapauttamisesta (VHp 1255/96) kuitenkin niin, että opintotukilaissa (65/94) tarkoitetusta opintorahasta ennakonpidätys toimitetaan vasta 1 päivästä kesäkuuta 1997 alkaen.

Pääjohtaja *Jukka Tammi*

Ylitarkastaja Marja-Liisa Lindström